

Hamisítás Elleni
Nemzeti Testület

MŰTÁRGYHAMISÍTÁS KOMPLEX MEGKÖZELÍTÉSben

dr. Kármán Gabriella

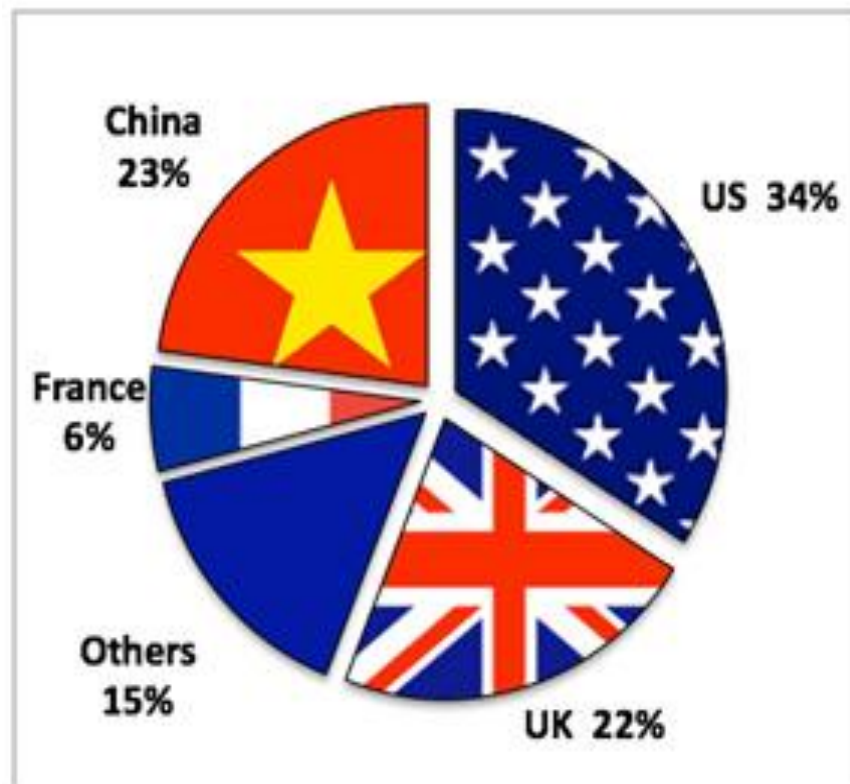
dr. Emőd Péter

HENT Műtárgyhamisítás elleni munkacsoport

2013. június 25.

A NEMZETKÖZI MŰKERESKEDELEM A 21. SZÁZADBAN

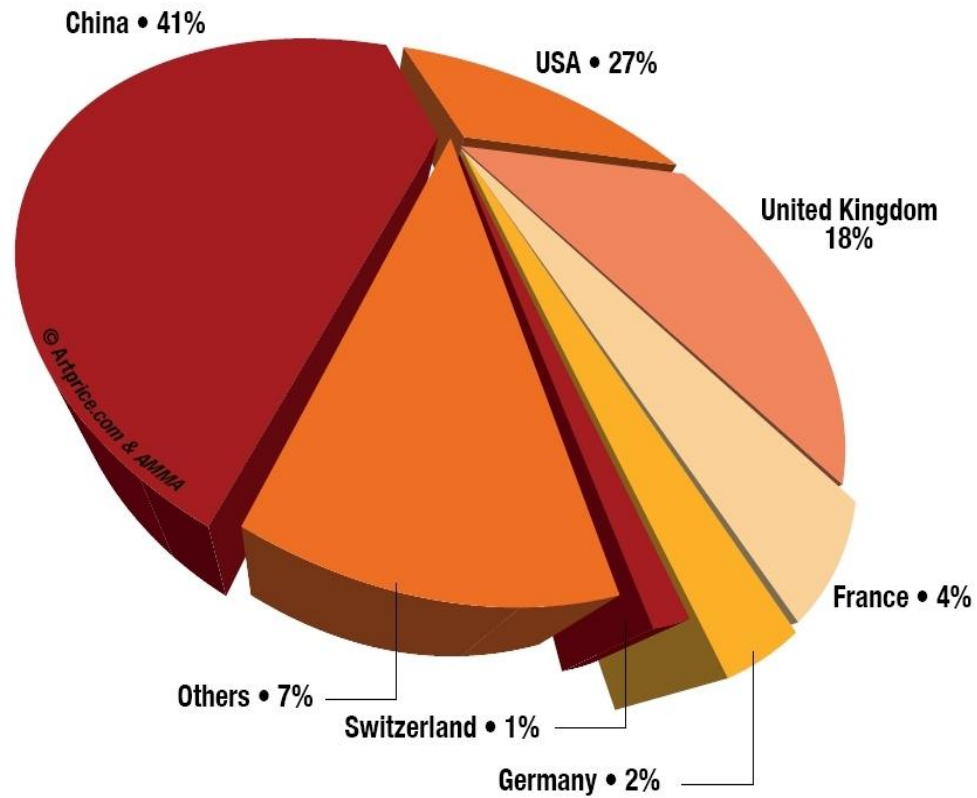
- évi 25–35 milliárd dollár forgalom
- kb 40% aukciós műkereskedelem (az online aukciók eredményeivel együtt)
- kb 40% galériás műkereskedelem (az online galériák és vásárok eredményeivel együtt)
- kb 20% egyéb csatornák (zömmel gyűjtők közötti adásvétel)
- a teljes forgalom kb 20–25%-a kereskedelemközi mozgás
- 2000–2012 között az árak 60%-al nőttek, de a 2007-es csúcsévben 100%-al haladták meg a 2000. évit
- a kortárs szektorban az árak növekedése 115%-os 2000 óta
- a hazai műkereskedelem forgalma évi 10 milliárd Ft körül alakul

Globális műtárgypiaci részesedések 2010-ben
© Art Economics, 2011

2012 Fine Art Auction Turnover

Breakdown by country

A művészeti aukciók forgalmának országok közötti megoszlása 2012-ben © Artprice.com

MIÉRT ÉRDEMEEL A HAMISÍTÁS A MŰKERESKEDELEM VISZONYLAG CSEKÉLY GAZDASÁGI SÚLYA ELLENÉRE IS KIEMELT FIGYELMET?

- világszerte terjedő jelenség
- torzítja, rombolja az egyetemes és a nemzeti kulturális örökséget
- befolyással van az egyes országok nemzetközi megítélésére
- rendszerint a közvélemény kiemelt érdeklődése kíséri – megingathatja az intézményrendszerbe vetett bizalmat
- az eseti kár akár igen jelentős is lehet

A HAMISÍTÁS VILÁGJELENSÉG

Friss nemzetközi példák

- 2011 Beltracchi-ügy (Jägers-ügy)
- 2013. június: a legújabb (német – orosz – izraeli) hamisítási ügy kirobbanása

Hazai példák

- 1997-98: 24 hamis Rippl-Rónai kép
- 2005: A Magyar Műtárgy- és Régiségkereskedők Országos Szövetsége nyilvánosan hívja fel a figyelmet az egyik aukciósház ajánlatában szereplő hamis képekre
- 2012. december: Népszava: Hamisítványok otthona a ... Galéria (Csók, Mednyánszky, Egry, Tornyai)
- 2013. május: A szakma többsége által hamisnak tartott Munkácsy a .... Árverésén

Ajánlott irodalom:

Molnos Péter: A festmények hamisításáról

Jägers-ügy: a hamis Campendonk

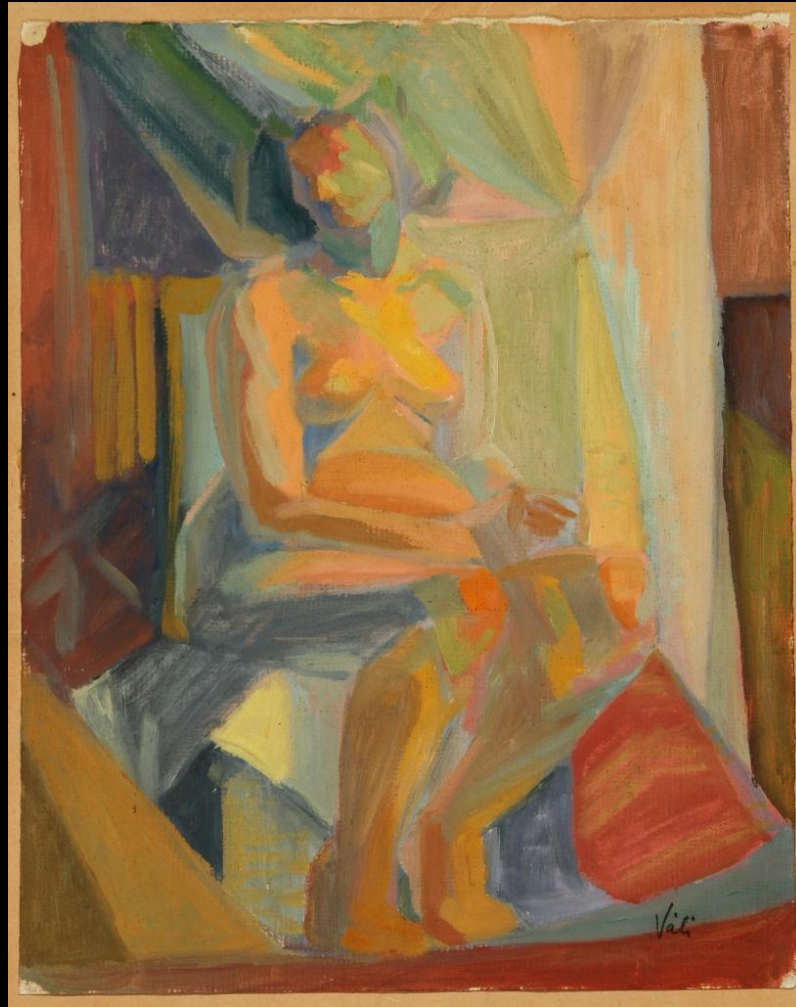

Hamis orosz avantgard festmény

Hamis Scheiber Hugó festmény

Hamis Váli Dezső festmény

A HAMISÍTÁS ÁLTAL OKOZOTT KÁR

- a nemzetgazdaságnak
- a műkereskedelemnek
- a művészeknek
- a műgyűjtőknek
- az országimázsnak

AZ EGYES MŰKERESKEDELMI CSATORNÁK ELTÉRŐ FERTŐZÖTTSÉGE

- minél kevésbé nyilvános egy csatorna, annál nagyobb a fertőzöttség
- romló sorrendben: aukciósházak, galériák, személyes (gyűjtők közötti) ügyletek, ezen belül is a legrosszabbak a bolhapiacok illetve az elektronikus csatornák.
- meglepésztő, hogy a legtöbb hír az aukciós hamisítványokról jelenik meg

A MŰVÉSZETI SZÍNTÉR EGYES SZEREPLŐCSOPORTJAINAK ÉRDEKELTSÉGE A MŰVEK HAMIS VOLTÁNAK KIDERÍTÉSÉBEN

Az érdekeltség nem minden szereplőcsoportnál feltétel nélküli!

- műkereskedő
- szakértő, hagyatékkezelő
- köz- és magángyűjtemény kezelője, tulajdonosa

A MŰVÉSZETI SZÍNTÉR EGYES SZEREPLŐCSOPORTJAINAK FELADATAI A HAMISÍTÁS ELLENI KÜZDELEMBEN

- állam

- a hamisítás visszaszorítását segítő jogszabályi környezet megteremtése
- hatékony bűnüldöző munka
- (számos országban) konzultatív, tanácsadó testületek a helyzet figyelemmel kísérése, a probléma tudatosítására, megoldási javaslatok kidolgozására

Megjegyzés: az egyes országokban az állami aktivitás e téren igen eltérő intenzitású (Franciaország – Németország)

- műkereskedelem – kulcsszerep
- szakértők – kulcsszerep
- közgyűjtemények (dokumentálás, archiválás, szűrés, szakértői gárda szerepvállalása)
- hagyaték-kezelők (dokumentálás, archiválás, szűrés)
- művészek (pontos dokumentálás)
- műgyűjtők (folyamatos önképzés)
- tömegkommunikáció (figyelemfelkeltés, képzés, leleplezés)

A HAMISÍTÁS ELLENI NEMZETI TESTÜLET SZEREPE A MŰTÁRGYHAMISÍTÁS ELLENI FELLÉPÉSBEN

- 2008-ban létrejön a Hamisítás Elleni Nemzeti Testület (HENT)

Cél:

- a szellemi tulajdonjogok hamisítása elleni hatékony fellépés támogatása,
- tudatosságnövelés,
- jogérvényesítés elősegítése.

- 287/2010. (XII. 16.) Korm. rendelet írja elő a HENT szervezeti és működési szabályait, törvényi felhatalmazás alapján a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala működteti.
- Hamisítás Elleni Akcióterv (2011 – 2015) a hamis szellemi termékek keresletének és kínálatának csökkentése érdekében,

A szellemi tulajdon védelmére irányuló nemzeti – szakpolitikai – stratégia (Jedlik-terv) része (2013 – 2016.)

A HENT INTÉZKEDÉSI TERÜLETEI

A hamis szellemi termékek keresletének és kínálatának csökkentése általában, különösen

- a kreatív és informatikai iparágak,
- az élelmiszeripar, a növényvédő szerek iparága,
- a gyógyszeripar területén.

2011-től új terület:

- a műtárgyhamisítás elleni fellépés koordinálása.

A MŰTÁRGYHAMISÍTÁS ELLENI MUNKACSOPORT

Széles körű összefogás az összes érintett szakterület irányából

- Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
- Emberi Erőforrások Minisztériuma
- Legfőbb Ügyészség
- Országos Kriminológiai Intézet
- Nemzeti Nyomozó Iroda, Műkincsvédelmi Alosztály
- Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ
- Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság
- Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala
- Magyar Képzőművészeti Egyetem
- Széchenyi István Egyetem, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar
- Iparművészeti Múzeum
- Magyar Nemzeti Galéria
- Szépművészeti Múzeum
- kulturális szervezetek
- galériák és aukciósházak
- kutatók
- szakértők

A MŰTÁRGYHAMISÍTÁS ELLENI JELENLEGI ESZKÖZRENDSZER (jogi szabályozás)

„A hamisítás tilalma”

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény szerint

- 1. (1) bekezdés „Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.”
- (3) bekezdés „A szerzői jogi védelem az alkotást szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg.”
- 16. (1) bekezdése szerint: „A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére.
- „17. A mű felhasználásának minősül különösen:
a) a többszörözés (18-19.)
...

„A hamisítás tilalma”

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény szerint

- **kulturális örökség:** a régészeti örökség, a műemléki értékek, valamint a kulturális javak
- **kulturális javak:** az élettelen és élő természet keletkezésének, fejlődésének, az emberiség, a magyar nemzet, Magyarország történelmének kiemelkedő és jellemző tárgyi, képi, hangrögzített, írásos emlékei és egyéb ingóságot képező bizonyítékai, valamint a művészeti alkotások
- 4. (1) A kulturális örökség a nemzet egészének közös szellemi értékeit hordozza, ezért megóvása mindenkinek kötelessége. **Tilos a kulturális örökség védett elemeinek veszélyeztetése, megrongálása, megsemmisítése, meghamisítása, hamisítása.**

A hamisítás büntetőjogi megítélése

A kulturális javak hamisítása, meghamisítása, veszélyeztetése a Büntető Törvénykönyvben önálló tényállásként nem szerepel.

- A Btk. 329/A. (1) bekezdése szerint „Aki másnak a szerzői jogról szóló törvény alapján fennálló szerzői vagy ahhoz kapcsolódó jogát haszonszerzés végett vagy vagyoni hátrányt okozva megsérti, vétséget követ el...” (Szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése)
- Btk. 318. (1) Aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el.

A MŰTÁRGYHAMISÍTÁS ELLENI FELLÉPÉS ÚJ ÚTJAI (komplex megközelítés)

- 1. A szakértői – szakmai feltételek optimalizálása**
- 2. A műkereskedelmi tevékenység speciális szabályozása**
- 3. A hamis műtárgyak kezelése**

1. A HITELES SZAKÉRTŐI TEVÉKENYSÉG FELTÉTELEINEK MEGTEREMTÉSE

Teendők:

- Az eredetiség-vizsgálat kompetencia-rendszerének felállítása.
- A kulturális szakértővé és az igazságügyi szakértővé válás szabályainak átdolgozása.
- A szakértői tevékenység minőségbiztosítása, a szakértői vélemény tartalmi és formai előírásainak kidolgozása.
- A szakértői etika és felelősség rendszerének kiépítése.

2. A HITELES MŰKERESKEDELMI TEVÉKENYSÉG FELTÉTELEINEK ELŐÍRÁSA

Javaslat:

A műkereskedelmi tevékenység önálló szabályozása

(tekintettel a terület sajátosságaira, a fogyasztóvédelmi és a kulturális örökségvédelmi szempontokra)

Lényeges elemei:

- A tevékenység folytatására speciális engedély és a szakmagyakorlási feltételek előírása
- Megfelelő üzlethelyiség
- Az eladás tárgyát képező műtárgyak meghatározása, az eredetiség hitelt érdemlő igazolása
- Az eladás tárgyát képező műtárgyak nyilvántartása

3. A VITATOTT EREDETŰ MŰTÁRGYAK ADATBÁZISA

Átmeneti megoldás a vitatott eredetű műtárgyak forgalomból történő kivonására.

Terv

Zártkörű műkereskedői adatbázis létrehozása németországi példa alapján:

- a német szoftver és a rendszer alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata,
- feltételek megteremtése: felépítés, működtetés, hozzáférés,
- jogi szempontok kidolgozása.

dr. Kármán Gabriella

dr. Emőd Péter

HENT Műtárgyhamisítás elleni munkacsoport

hent@hipo.gov.hu

www.hamisitasellen.hu